

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних
технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
(Майя НІКОЛАЄВА)

Майя

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРОФЕСІЙНО-НАУКОВОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 106 Географія

Освітньо-професійна програма: «Географія»

ОНУ

2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійно-наукової практики».
Одеса: ОНУ, 2022 р. 17 с.

Розробники: **Вихованець Г.В.**, д-р.геогр.н., професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.
Муркалов О.Б., к.геогр.н., доцент кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій

Протокол № 1 від. “ 22 ” 08 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Юрій ШУЙСЬКИЙ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Географія»

_____ (Галина ВИХОВАНЕЦЬ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від. “ 2 ” вересня 2022 р.

Голова НМК _____ (Віталій СИЧ)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій

Протокол № 1 від. “ 31 ” 08 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій

Протокол № ____ від. “ ____ ” ____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів - 6 годин - 180 змістових модулів - 1	Галузь знань <u>10 Природничі науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>106 Географія</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		180 год.	180 год.
		Форма підсумкового контролю: <i>диференційований залік</i>	

Зміст

	стор.
Вступ.....	5
1. Мета та завдання практики.....	6
2. Організація проведення практики.....	8
3. Зміст практики.....	9
4. Індивідуальні завдання.....	10
5. Навчально-методичне забезпечення.....	11
6. Форми контролю і методи оцінювання.....	11
Рекомендована література та електронні інформаційні ресурси.....	15

Вступ

Професійно-наукова практика є одним з етапів навчання та практичної підготовки магістрів-географів. Робоча програма професійно-наукової практики складена у відповідності до освітньо-професійної програми (ОПП) другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузь знань 10 «Природничі науки», спеціальності 106 «Географія» та «Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти і Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (Оновлена редакція)».

У відповідності до ОПП та Положень Одеського національного університету імені І.І. Мечникова професійно-наукова практика закріплює та поглиблює теоретичні знання і практичні навички проведення наукового дослідження, сприяє поглибленню навичок до роботи з географічною інформацією, узагальнення матеріалу, формулювання висновків, пошуку теоретичних і емпіричних закономірностей та їх пояснення під час самостійної творчої науково-дослідної роботи за тематикою кваліфікаційної роботи та професійної діяльності.

Здобувачі проходять професійно-наукову практику в осінньому (1) семестрі 1 року підготовки магістратури. Обсяг практики - 6 кредитів, організації самостійної роботи студентів - 180 годин. Тривалість практики - 4 тижня. Практика проводиться після засвоєння здобувачами курсів дисциплін: «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Історія і методологія географічної науки», «Глобалізаційні виклики», «Геостратегування і геопланування», «Теорія природничої географії», проходження «Асистентської практики в ЗВО».

Методи навчання обираються у відповідності з вимогами ОП та навчального плану, «Статутом ОНУ імені І.І. Мечникова» та обов'язково містять власні висновки і пропозиції здобувача.

Робоча програма професійно-наукової практики передбачає організацію навчального процесу з застосуванням інноваційних і Інтернет-технологій та методів дистанційного навчання у відповідності з «Положенням про проведення контрольних заходів із використанням технологій дистанційного навчання» та «Тимчасового порядку проведення сесії в умовах карантину» ОНУ імені І.І. Мечникова.

Результати наукових досліджень магістрів обов'язково мають бути оприлюднені у вигляді наукових статей та тез конференцій. Роботи здобувачів за результатами професійно-наукової практики можуть бути опубліковані у співавторстві з науковим керівником у фаховому факультетському журналі (Вісник ОНУ. Географічні та геологічні науки, категорія Б).

1. Мета та завдання практики

Мета - оволодінням професійним досвідом у самостійному дослідженні актуальної наукової проблеми, розширення наукового світогляду, закріплення навичок планування, збору, аналізу, систематизації й узагальнення географічної інформації з установленням взаємозв'язків, пошуком закономірностей та перевіркою достовірності отриманих результатів за темою кваліфікаційної роботи спираючись на теоретико-методологічні підходи і методики географічних наук.

Завдання:

- ознайомлення з організацією та результатами наукової роботи випускових кафедр і їх провідних спеціалістів;
- ознайомлення з станом вивченості та сучасною літературою за темою наукового дослідження;
- вибір та обґрунтування обраних і застосованих методик та підходів при дослідженні компонентів географічної оболонки, країн, господарства, людини з застосуванням системного підходу;
- оволодінням професійним досвідом у самостійному дослідженні актуальної наукової проблеми;
- закріплення навичок представлення результатів наукового дослідження в письмовій формі (звіт, автореферат, тези доповідей, наукова стаття, картографічні твори) та усному публічному захисті результатів практики.

Проходження науково-дослідної (переддипломної) практики спрямовано на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК 5. Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну й суспільно-географічну експертизу та моніторинг.

СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування.

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефаківців.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді.

ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.

ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку.

ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.

ПР11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та геоecологічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму.

ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

ПР13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.

У результаті проходження професійно-наукової практики здобувач вищої освіти повинен

знати: об'єкт і предмет географії; географічні закони та закономірності; систему традиційних і новітніх методів географічних досліджень; сучасну географічну наукову літературу; принципи та загальнонаукові підходи в географії; етапи комплексного географічного дослідження; математичні і геоінформаційні методи обробки просторово-розподіленою інформації.

вміти: визначати предмет та об'єкт самостійного наукового географічного дослідження; планувати та проводити комплексне географічне наукове дослідження; застосовувати теорію та методологію географічної науки при поясненні процесів і залежностей в географічній оболонці та суспільстві; опрацьовувати фактичний матеріал та проводити теоретичні узагальнення, виконувати районування; застосувати прилади та обладнання на всіх етапах наукового дослідження; картографувати природно-господарські системи.

2. Організація проведення практики

Бази практики: кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій; кафедра економічної та соціальної географії і туризму; кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Допустимо проходження практики на базі профільних організацій та закладів вищої освіти (ЗВО) з якими ОНУ імені І.І. Мечникова укладений договір про співпрацю та є відповідні умови для завершення наукового дослідження за темою кваліфікаційної роботи.

Загальну організацію практики, навчально-методичне керівництво виконання програми практики і індивідуального завдання, контроль та оцінку практики здійснює керівник практики.

Керівник професійно-наукової практики - викладач з науковим ступенем доктора, або кандидата географічних наук, керівник магістерської кваліфікаційної роботи, призначається наказом ОНУ імені І.І. Мечникова. Допускається призначення керівником представника бази практики з відповідною профільною освітою.

Проходження професійно-наукової практики здобувачів в ОНУ імені І.І. Мечникова забезпечують: лабораторія інформаційних та геоінформаційних систем із постійним доступом до мережі Інтернет, навчальна лабораторія хімічного аналізу ґрунтів і вод, фахові кабінети раціонального природокористування та геодезії та картографії, науково-навчальний польовий стаціонар «Кринички», Проблемна науково-дослідна лабораторія географії ґрунтів та охорони ґрунтового покриву чорноземної зони (ПНДЛ-4 ОНУ), бібліотечний фонд наукової бібліотеки ОНУ, петрографічний музей ОНУ, палеонтологічний музей ОНУ, зоологічний музей ОНУ, ботанічний сад ОНУ.

В перший день початку практики та в перший день знаходження на базі практики здобувачі обов'язково особисто проходять попередній інструктаж та інструктажі з охорони праці та протипожежної безпеки на базі практики з фіксацією проходження інструктажу у відповідних журналах.

Допустимо залучення здобувачів під час проходження практики адміністрацією бази практики для надання допомоги. Характер та тривалість допомоги здобувачів базам практик має суворо відповідати профілю навчання, не заважати виконанню навчальних завдань і не порушувати терміни практики.

Узагальнення матеріалів виконується протягом всього терміну проходження практики.

Підготовка підсумкового звіту проводиться протягом всього терміну проходження практики.

Підсумковий звіт щодо проходження практики подається не пізніше, ніж за два дні до завершення практики.

Публічний захист звіту та складання іспиту відбувається в останній день практики.

У відповідності з «Положенням про проведення контрольних заходів із використанням технологій дистанційного навчання» та «Тимчасового порядку проведення сесії в умовах карантину» ОНУ імені І.І. Мечникова, у відповідності з вимогами ОП та навчального плану, «Статуту ОНУ імені І.І. Мечникова» форму проведення практики та методи навчання допускається змінити на змішану, та/або з використанням технологій дистанційного навчання (платформи Zoom, платформи Google Classroom) з дотриманням трудової дисципліни та контролем виконання програми практики.

Обов'язки керівника практики:

- розробляє робочу програму практики та тематику індивідуальних завдань з урахуванням теми магістерського дослідження;
- інформує здобувачів про зміст, терміни, проходження практики, звітність та оцінювання роботи;
- здійснює контроль за проходженням практики та виконанням завдань;

- надає методичну допомогу, проводить консультації на кожному з етапів наукового дослідження та виконанні індивідуальних завдань практики;
- приймає звіт з практики, оцінює роботу здобувача та здає звіти з практики на кафедрі;

Обов'язки практиканта:

- суворо дотримуватись техніки безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки бази практики;
- суворо дотримуватись внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни, санітарних норм бази практики;
- регулярно вести щоденник практики і в повному обсязі виконувати завдання практики і індивідуальні завдання;
- протягом терміну практики проводити узагальнення та обробку отриманого матеріалу, вести звітну документацію;
- у зазначені терміни оформити звіт, провести публічний захист результатів наукового дослідження та скласти іспит з професійно-наукової практики.

У разі нез'явлення здобувача до бази практики без поважної причини вважати, що навчальне навантаження не виконано і здобувач може бути відрахований з ОНУ імені І.І. Мечникова.

3. Зміст практики

Професійно-наукова практика проводиться згідно з навчальним планом. Протягом проходження практики кожен здобувач повинен отримати конкретні практичні результати з теми наукового дослідження, які будуть включені в розділи кваліфікаційної роботи та навички професійної роботи географа за фахом.

Програма професійно-наукової практики складається з наступних етапів:

Підготовчий етап практики. Проведення інструктажів здобувачів з техніки безпеки; ознайомлення з програмою і термінами проходження практики; ознайомлення з обов'язками практиканта; ознайомлення з структурою звіту; обговорення конкретних напрямів досліджень відповідно до теми кваліфікаційної роботи; організація роботи здобувача в науковій бібліотеці ОНУ імені І.І. Мечникова та структурних підрозділах університету, або бази практики; ознайомлення з організацією та результатами наукової роботи випускових кафедр і їх провідних спеціалістів; обговорення форми контролю виконання програми практики та оцінювання результатів роботи і звітності; ознайомлення з роботою та професійними обов'язками фахівців бази практики.

Професійно-наукова робота на базі практики. Обговорення з керівником практики структури та змісту індивідуального завдання; актуалізація знань з питань організації, планування та проведення комплексних наукових географічних досліджень; актуалізація знань з методики та методів фізико-, ґрунтово- і суспільно-географічних досліджень; знайомство з професійною діяльністю і розпорядком роботи фахівців бази практики; огляд галузевих

стандартів та нормативних документів з теми наукового дослідження та представлення науково-технічних звітів, ДБН, ДСТУ; ознайомлення з станом вивченості та сучасною літературою за темою наукового дослідження, опрацювання літературних та картографічних джерел за темою наукового дослідження, формування бібліографічного списку; використання загальнонаукових та спеціальних галузевих географічних методів в науковому дослідженні; використання картографічного методу дослідження і ГІС-технологій; участь в роботі бази практики, проведенні наукових експериментів, польових та камеральних робіт, спостережень, виконання індивідуального завдання; камеральна обробка отриманого матеріалу; оформлення результатів практичної частини звіту; ведення та оформлення щоденнику практики та звіту.

Завершення практики. Представлення здобувачем щоденника практики; представлення роздрукованого та в електронній формі звіту з практики; усна публічна презентація та захист результатів практики; обговорення результатів та оцінка роботи здобувача за результатами проходження практики.

Розподіл часу по етапах науково-дослідної (переддипломної) практики

№ з/п	Назва етапу	Тривалість, тижні
1.	Підготовчий етап практики.	1
2.	Професійно-наукова робота на базі практики.	4
3.	Завершення практики.	1

4. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання розробляються керівником практики відповідно до тематики кваліфікаційної роботи магістра, особливостей бази практики та видаються здобувачам керівником в перший день практики.

Під час проходження професійно-наукової практики допускається конкретизація та уточнення індивідуального завдання.

Зміст індивідуального завдання відповідає тематиці кваліфікаційної роботи та особливостям бази практики; організує знайомство з професійною роботою географа; розширює науковий кругозір здобувача; сприяє творчому підходу здобувача до виконання завдань практики; стимулює публікацію результатів дослідження.

Обов'язковими завданнями за індивідуальною тематикою, узгодженими з керівником практики є: дослідження стану вивченості наукової проблеми за темою кваліфікаційної роботи; написання огляду літературних джерел; підготовка до друку матеріалів дослідження (фахової статті, тез доповідей, запиту на грант тощо).

Завдання виконуються здобувачами індивідуально.

Отримані на базі практики матеріали, в зборі яких здобувач не приймав участь, або приймав участь на якомусь з етапів, можуть бути використані тільки за умов згоди керівника практики, бази практики та обов'язково супроводжуються посиланням на джерело.

5. Навчально-методичне забезпечення

Робоча програма професійно-наукової практики;

Силабус;

Індивідуальні завдання;

Мультимедійні презентації;

План контрольних заходів.

6. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Професійно-наукова практика оцінюється за 100-бальною шкалою. Формою контролю проходження практики відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ, змін до «Положення про організацію освітнього процесу (грудень 2022)» є іспит.

Поточний контроль – контроль виконання здобувачем всіх пунктів програми практики.

Періодичний – контроль керівником проходження здобувачем етапів практики.

Методи поточного/періодичного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуального завдання, оцінювання представлення результатів науково-дослідної роботи в розділах звіту.

Підсумковий контроль - іспит. Вимоги до проведення іспитів та заліків зазначені у пп. 3.5-3.11 та пп. 3.12-3.14 «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І. І. Мечникова». Основна мета диференційованого заліку - встановлення рівня, обсягу, якості, глибини знань здобувачів, вміння застосовувати їх у практичній діяльності, розкриваються усі види компетенцій здобувача.

Підсумковий контроль з професійно-наукової практики проводиться в останній день практики. Здобувач подає керівнику заповнений щоденник практики з відмітками про виконання завдань практики та оформлений у відповідності з вимогами звіт з практики. Проводиться усний публічний захист, презентація результатів практики з використанням мультимедійних засобів, платформи Zoom.

Форми звітності здобувача про практику

Здобувач повинен:

- здати заповнений щоденник практики з відмітками керівника з бази практики;
- представити письмово в роздрукованому вигляді та електронній формі звіт з практики, оформлений у відповідності з вимогами;
- усно в публічному захисті презентувати результати практики.

Вимоги до звіту

Усі матеріали мають бути оцінені і підписані керівником практики від випускової кафедри.

Звіт має бути виконаний індивідуально, містити відомості про виконання всіх завдань та індивідуального завдання професійно-наукової практики.

Звіт з проходження практики подається особисто здобувачем в роздрукованому вигляді, підписується керівником практики. Допустимо подавати звіт при змішані формі в електронній формі з обов'язковим роздрукуванням та здачею на кафедру.

Структура звіту з професійно-наукової практики: титульний аркуш, зміст, вступ, аналіз стану проблеми наукового дослідження за темою кваліфікаційної роботи та огляд джерел інформації, обґрунтування застосованого теоретико-методологічного та методичного апарату наукового дослідження, практичну частину, висновки, список використаних джерел.

Звіт друкується на листі формату А4. Всі поля 2 см. Абзац - 1,25 см. Міжрядковий інтервал 1. Шрифт Times New Roman, розмір - 14. Загальний обсяг – 30 сторінок. Список використаних джерел – не менше 25.

Оформлення підписів, рисунків, таблиць виконується згідно ДСТУ 3008:2015 «Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Відомості про використані джерела оформлюються у відповідності з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Статті за результатами практики оформлюються відповідно до «Правила для авторів вісника Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки».

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки,	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі

	<p>виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p>	<p>практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.</p>
Добре	<p>достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p>	<p>правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання</p>
Задовільно	<p>володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних</p>	<p>може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань.</p>

	зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати оцінку за кожний етап практики. Відповідь під час іспиту також оцінюється. Фінальна оцінка з професійно-наукової практики це сума балів за поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Підготовчий етап практики.	Науково-дослідна робота на базі практики.	Завершення практики.		
10	60	20	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література та електронні інформаційні ресурси.

Перелік уточнюється за консультацією з керівником професійно-наукової практики від випускової кафедри.

1. Білецький М.І., Ванда І.В., Котик Л.І. Соціальна географія: навч.посібник. Львів: Простір-М, 2015. 468 с.
2. Боголюбов В. М. Моніторинг довкілля: Підручник. Херсон: Грінь, 2011. 530 с.
3. Врублевська О.О., Катеруша Г.П., Гончарова Л.Д. Кліматологія: підручник. Одеса: Екологія, 2013. 344 с.
4. Глобальні проблеми сучасності : підручник / за ред. В. С. Бакірова, А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 632 с.
5. Гудзевич А. В. Просторово-часова організація сучасних ландшафтів: теорія і практика: монографія. Вінниця : Віндрук, 2012. 434 с.
6. Гудзяляк І. Географія населення: навч. Посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 256 с.
7. Денисик Г.І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. Частина І. Глобальне антропогенне ландшафтознавство. Вінниця: ПП «ТД Видавництво Едельвейс і К», 2012. 306 с.
8. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ: УкрНДНЦ, 2016. 16 с.

9. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. На заміну ДСТУ 3008–95; чинний з 2017–07–01. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
10. Іванік О.М., Мєнасова А.Ш., Крочак М.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. Київ: ННІ «Інститут геології» КНУ імені Т.Г. Шевченко, 2020. 205 с.
11. Ковальчук М. С. Геологія і геоморфологія (геологічні процеси): навч. посібник. Київ. 2018. 148 с.
12. Костріков С. В., Сєгіда К.Ю. Теоретична и прикладна геοінформатика: навч. посіб.: для студентів вищ. навч. закл. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 591 с.
13. Митропольський О.Ю., Іванік О.М. Морська геологія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016 . 480 с.
14. Лаврик В. І., Боголюбов В. М., Полєтаєва Л. М., Юрасов С. М., Ільїна В. Г. Моделювання і прогнозування стану довкілля: підручник. К.: ВЦ Академія, 2010. 400 с.
15. Ковтун О. І., Куцик П. О., Башнянин Г. І. Глобальна економіка: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛКА, 2014. 704 с.
16. Нємець К. А., Нємець Л. М. Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу : навч.-метод. посібник. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
17. Олійник Я. Б., Шищенко П. Г., Гавриленко О. П. Основи екології: підручник. К : Знання, 2012. 558 с.
18. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Пилипенко І. О., Яворська В. В. Методологічні засади географії : підручник. Одеса : Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мєчникова, 2019. 352 с.
19. Тьєленєва В.О., Козій І.С. Основи метеорології і кліматології. Суми: Університетська книга, 2016. 210 с.
20. Шаблій О. І. Основи суспільної географії: Підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 296 с.
21. Шищенко П. Г., Гавриленко О. П., Муніч Н. В. Геоєкологія: теоретичні та практичні аспекти. К.: Альтерпрес, 2014. 468 с.
22. Ющенко Ю.С. Загальна гідрологія: підручник. – Чернівці : Чернов. нац. ун-т, 2017. 591 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. *Всесвітній фонд охорони природи WWF*: веб сайт. URL: <https://wwf.ua/>
2. *Всесвітня метеорологічна організація*: веб сайт. URL: <https://public.wmo.int/>
3. *Міжнародна асоціація геоморфологів (International Association of Geomorphologists)*: веб сайт. URL: <http://www.geomorph.org/>
4. *Міжнародний географічний союз*: веб сайт. URL: <https://igu-online.org/>
5. *Міжнародний союз з вивчення четвертинного періоду (International Union for Quaternary Research – INQUA)*: веб сайт. URL: <http://www.inqua.org>

6. *Вісник Одеського національного університету. Географічні і геологічні науки*: веб сайт. URL: <http://visgeo.onu.edu.ua/>
7. *Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова*: веб-сайт: URL: <http://lib.onu.edu.ua/>
8. *Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, геолого-географічний факультет*: веб-сайт: URL: <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/ggf>
9. *Українське представництво Організації Об'єднаних Націй*: веб сайт. URL: <https://ukraine.un.org/>
10. *Center for Earthquake Research and Information, The University of Memphis. 100% Chance of an Earthquake Today*: веб сайт. URL: <http://www.ceri.memphis.edu/public/eqtoday.shtml>
11. *News and information About Geology*: веб-сайт. URL: <http://geology.com/>